

Connect2Fathers →

Fathers4Fathers

© Bob de Raadt (2022) - febr. 2022 – Bericht nr. 1.

Medisch Maatschappelijk Werker – Contextueel Hulpverlener – Methodisch Ouderbegeleider

– Connect2Grow > Connect2Fathers/Fathers4Fathers – Auteur – www.bobderaadt.nl

Erasmus MC Sophia – ROTTERDAM.

Connect2Fathers: vaderschapsontwikkeling – Fathers4Fathers

Afd. Gynaecologie-Verloskunde – Geboortezorg – Erasmus MC- Sophia, Rotterdam.

(versie 24-02-2022)

Opsteller: Bob de Raadt - bobderaadt@live.nl - b.deraadt@erasmusmc.nl

Functies: Medisch Maatschappelijk Werk PSZ-KJPP, ouderbegeleider, contextueel hulpverlener, gastdocent Erasmus MC Academie. Afdelingen Verloskunde/Gynaecologie en Neonatologie - Erasmus MC. Lid van het projectteam Connect2Grow.

Gastschrijver voor Magazine Kinderverpleegkunde, Vakblad Vroeg, Vakblad Sociaal Werk.

Website, inclusief publicatieoverzicht:

<https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>

<https://www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php>

<https://www.bobderaadt.nl/verloskundeneonatologiegeboortezorg.php>

<https://www.bobderaadt.nl/socialeverloskunde.php>

Agenda:

- 07-06-2022 Mini-symposium over 'Vaderschap in de Sociale verloskunde en Geboortezorg' (Afscheidssymposium).

Keywords: 'vader-vader'-factor, vaderhulpverlening/vadercoaching, vaderemancipatie, vaderschapskennis, vaderaffectie, 'vadervuur', 'daddycation', vaderschapsverlof, pappadag, vademagazine, connect2fathers, vadermentaliteit, vaderbeeld, vaderwens.

Context:

- Vraag: Hoe wil jij vaderschap in de verloskunde en de geboortezorg nader profileren? Via welke stappen?

– Vaders willen gezien, gehoord en erkend worden.

- Motto: 'vader-vader'-contacten bevorderen in PSZ-gesprekken, focus op vader-vadergerichte hulpverlening;

- Ontwikkeling Routekaart 'vaderschap'; (psycho)sociale kaart;

- Nieuwsbrief: Connect2Fathers

Inhoudsopgave:

0. Inleiding en inhoudsopgave (pag. 2-3)
1. Initiatieven vadersupport(groepen) (pag. 3- 5)
2. Toelichting op deze initiatieven (pag. 5 – 10)
3. Actieplan (pag. 10)
4. Literatuur (pag. 11-12)
5. Bijlage 1: Wetenschappelijke onderbouwing: personen/onderzoekers/vaderschap – onderzoek o.l.v. Renske Keizer (pag. 13-14)
6. Bijlage 2: ‘Vadersupportgroep’ – ‘vaders voor vaders’ – Afd. Neonatologie. (p. 15-16).
7. Bijlage 3: Vragenlijst/checklist – ter voorbereiding, voor de biologische vaders (p. 17 -18).
8. Bijlage 4: Interview met een vader: *Johan, vaderschapen de supportgroep ‘vadervuur’*; (p. 19-29) - vindplaats: <https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>

1. Initiatieven vadersupport(groepen):

Vadersupport(groepen)

- Jeroen de Jong - Vadervuur (gesproken op 28-01-2022)
- David Borman: cursus (contact mee gehad; jan. 2022)
- Robin de Jong, voorzitter VDRS - www.vdrs.nl; Stichting voor Betrokken Vaderschap
- Patrick Timmermans: <https://www.vadervisie.nl> - coaching
- Robin van Tilburg > www.vadermagazine.nl (diverse keren gesproken)
- Fathers for Life: Fathers for Life is hét platform voor jonge vaders tot 27 jaar en biedt een fysieke laagdrempelige en inclusieve ontmoetingsplek in de stad. Een duidelijke plek waar in de pilotfase 15 (jonge) vaders uit Amsterdam terecht kunnen voor allerlei soorten vragen en ondersteuning. Dit kan gaan om juridisch advies, financieel advies, mentoring, peer-to peer-gesprekken en een luisterend oor. fathersforlife@bureauvie.nl
- Trias Pedagogica – Opvoeddebatten met migrantenvaders; ...en de vader? - Pharos; <https://platformvaderschap.nl/betrokken-vaderschap-maakt-kinderen-en-vadersgelukkiger/>
- Connect2Fathers (voortkomend uit Connect2Grow; project Erasmus MC – Gemeente R'dam); zie webinar ‘Betrokken vaderschap’ op 06-09-2021¹. Zie de vader-interviews op <https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>
- Op Instagram > veel vaders die hierop posten t.a.v. hun vaderschap. O.a.: vadersessies,vdrs.nl; daddytime_Nederland; Papablogger; papadingen; tipsvooropappas; daddycationpodcast; dezwangereman; praktijkvader; vaderzijn; worldfathers
- <https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>
<https://www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php>
<https://www.bobderaadt.nl/verloskundeneonatologiegeboortezorg.php>

Opvoedondersteuning voor ouders (moeders/vaders)

¹ Zie op: <https://www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php>

- Van Veldhuizen Stichting, Rotterdam (TC 11-01-2022): Babytijd + Ouderteam i.s.m. CJG. (contact met Sigrid Mol op 02-02-2022). Sigrid Mol / Kansarm - Kansrijk.
- CJG Rotterdam – vadergroep – Via Marco Fontijn; ‘koplopersgroep’. Overleg gehad op 02-02-2022.
- Mamma’s Garden – Daddy’s Place
- Esther Spans – CJG – Prenatale huisbezoeken² (incl. gesprekken met vaders).
- Daphne Metaal, Ouders van Rijnmond, overleg gehad.

Onderzoek:

- Connect2Fathers: interviews – onderzoeken³ – presentaties
- Aansluiten bij **projecten** als: Waardegedreven zorg⁴ en Connect2Grow (bijv. n.a.v. de webinar op 06-09-2021; zie op www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php).
- HIPPO⁵-studie ICN – Gesprek met Gerbrich van der Bosch – ICN-arts; thema vaderschap op de ICN/ ouders voor ouders >> **vaders voor vaders**⁶/ Connect2Fathers.
- Hanneke Torij: Lectoraat Hogeschool R’dam – Regionaal Consortium
 - a. Mamma’s Garden – Daddy’s Place
 - b. Regionaal Consortium – Cliëntenpanel

² Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) (2021) – *Prenataal huisbezoek door de JGZ. Voor zwangeren en/of gezinnen in een kwetsbare situatie. En wat dit vraagt van de praktijk en samenwerking rond en met zwangeren* – Geschreven door Elle Struijff en Linda van den Haak.

³ Samen Groeien010.

⁴ <https://www.gruux.com/waardegedreven-integrale-geboortezorg-verbetert-zorg-voor-kwetsbare-zwangere/>
 Waardegedreven integrale geboortezorg verbetert zorg voor kwetsbare zwangeren - **Datum: 10 dec '20.** Door Eefje van Vliet, Hiske Ernst-Smelt, Esther Knijff, Janita Simonse, Sarah Kalt, Bob de Raadt, Arie Franx, Bas van Rijn en Hilmar Bijma.

⁵ HIPPO STUDIE

HIPPO staat voor Happiness for the Improvement of Premature and Parental Outcome. Een opname op de IC neonatologie is een spannende periode, met positieve maar ook negatieve ervaringen voor zowel patiënten als hun ouders. De zorgverleners zullen samen met ouders de negatieve ervaringen en stress zoveel mogelijk beperken. Hoeveel positieve en stressvolle ervaringen kinderen en hun ouders gedurende de opname ondervinden en wat de gevolgen hiervan zijn is eigenlijk nog niet goed onderzocht. Met dit wetenschappelijk onderzoek gaan we dit nu in alle ziekenhuizen met een IC neonatologie afdeling in Nederland doen.

⁶ Zie bijlage 2 in deze notitie: ‘Vadersupportgroep’ – ‘vaders voor vaders’ – Afd. Neonatologie - ICN. (auteur Bob de Raadt, 2022).

- c. Landelijk Netwerk Geboortezorg + Min. van VWS
- d. Lectoraat Hogeschool R'dam.

Websites:

<https://www.bobderaad.nl/connect2fathers.php> – Connect2Grow

<http://fatherhood.global/father-child-attachment/>

<https://vadermagazine.nl>

www.vdrs.nl

<https://www.sms4dads.com.au/>

<https://vaderkenniscentrum.nl/kennisdelen/boeken>

> zoeken op PubMed

2. Toelichting op vadersupport(groepen):

1. **Vadervuur⁷ - Jeroen de Jong:** [https://praktijkvader.nl/vadervuur - info@praktijkvader.nl](https://praktijkvader.nl/vadervuur-info@praktijkvader.nl) (bezocht 21-12-2021)

Vadervuur – de training voor mannen die hun kinderen de beste vader gunnen

Onderwerpen:

- hoe verdeel je je tijd tussen je gezin, je werk en vrije tijd?
- hoe ga je om met alle keuzes die je moet maken in de opvoeding?
- hoe zorg je dat je in de relatie met je partner niet alleen maar vader en moeder bent, maar ook geliefden blijft?
- hoe ga je om met je eigen ouders en je omgeving nu jij zelf vader bent?
- Kosten: €385,00; 12 – 14 deelnemers – Ubbergen/Nijmegen.

Wat gaat er in de training gebeuren?

- je komt 8 keer bijeen met een groep van 12 vaders
- je creëert bewust een moment waarin je op een fijne manier stil staat bij jezelf en hoe je het vaderschap invult
- je deelt je ervaringen met andere vaders, leert van elkaar en inspireert elkaar
- ik ga je leren en uitdagen hoe je hetgeen wat jij belangrijk vindt ook echt in de praktijk gaat zetten
- je zorgt er voor dat je de vader wordt die je jezelf, je kinderen en je partner gunt

⁷ <https://praktijkvader.nl/vadervuur>

Een plek waar de tijd en ruimte is om even stil te staan bij jezelf.

- Hoe sta je in het leven?
- Wat gebeurt er om je heen?
- Waar loop je tegenaan?
- Wat wil je in je vaderschap?

En hoe ziet dat er praktisch uit?

- 8 bijeenkomsten op een mooie locatie aan de rand van de bossen van Nijmegen
- professionele begeleiding door een ervaren coach en buiten-de-kaders-vader: Jeroen de Jong
- een deel van de sessies bestaat uit delen van ervaringen
- een deel bestaat uit oefeningen en opdrachten die aansluiten bij een thema of hetgeen wat er leeft in de groep
- thema's: waar kom je vandaan, volwassen man/authentieke vader, relatie met je partner, opvoeden/voorleven, plek van je eigen ouders
- je krijgt na elke bijeenkomst een opdracht om mee aan de slag te gaan
- je krijgt nu ook toegang tot een besloten, online omgeving waarin je tijdens de training ervaringen kunt uitwisselen. Ook zullen er in de online omgeving achtergrondinformatie en extra opdrachten geplaatst worden.
- elke bijeenkomst wordt afgesloten rond het vuur

+++++

2. Van Veldhuizen Stichting, Rotterdam (TC 11-01-2022): Babytijd + Ouderteam i.s.m. CJG (+ vragenlijst aan moeder en vader). <https://vanveldhuizenstichting.nl/twinkeltje-opvoedondersteuning/>

www.familyfactory.nu; www.vanveldhuizenstichting.nl 06-14425420.

Gesproken met Roëlla Verhoeven en met Marije van Heesch (opvoedondersteuning Twinkeltje)

- vragenlijst voor beide ouders

- Babytijd (groep, voor de bevalling en postpartum) en Ouderteam. In deze 2 programma's meer focus aanbieden t.a.v. vaderschap en vaderschapsontwikkeling.

Optie/idee/voorstel:

1. Thema 'vaderschap' invlechten. Wordt nader uitgewerkt.

2. Overleg met Sigrid Mol, Kansarm – Kansrijk: Hierbij zijn kansarm/arme gezinnen in beeld, in de wijk, vanuit diverse probleemvelden, waaronder financiële armoede.

* Het project Kansarm – kansrijk is vanuit MDO POPP c.q. MMW-PSZ een goede

verwijsmogelijkheid, naast Moeders voor R'dam en/of een wijkteam > gezinsondersteuners doen huisbezoeken, 5 stappenplan > korte termijn en langere termijn qua hulpaanbod (op diverse levensdomeinen); bij gezinnen met kinderen van 0 – 12 jaar (preventief doel en 'curatief'- sociaalmaatschappelijk).

* focus op vaders: Sigrid vraagt in haar teamoverleg of de gezinsondersteuners in hun contacten in de wijk vaders weten die zo mogelijk vrijwillig andere vaders zouden willen ondersteunen (wijkgericht, vadergericht, systeemgericht, gezondheidszorgbevorderend, welzijnswerk).

3. David Borman

POSTADRES:

Aanpakken voor Aanstaaende Vaders
Adres: Sterappel 49, 4191 DM Geldermalsen
Telefoon: 06-44435019
E-mail: info@vadercursus.nl

WAT MAAKT DEZE CURSUS UNIEK?

- **EEN CURSUS SPECIAAL VOOR JOU ALS AANSTAANDE VADER, VANUIT JOUW PERSPECTIEF**
- **NUTTIGE EN HANDIGE INFORMATIE OP EEN BEGRIJPELIJKE MANIER**
Bijvoorbeeld: hoe weet je dat het begonnen is? Wat maakt een vrouw mee tijdens de bevalling? Wat kun jij doen om haar goed te helpen?
- **HEEL VEEL PRAKTISCHE EN TOEPASBARE TIPS**
- **GEGEVEN DOOR EEN MANNELIJKE VERLOSKUNDIGE N.P. DIE ZELF VADER IS**
- **ONTSPANNEN EN OPEN SFEER**
- **RUIMTE VOOR EIGEN VRAGEN**

WAT KRIJG JE?

Bij de cursus Aanpakken voor Aanstaaende Vaders investeer je €79.95 in 2 avonden van elk maar liefst bijna 3 uur. Koffie, thee en koeken zijn inbegrepen en na elke avond ontvang je een eBoek met daarin de informatie en tips uit de cursus. Meeschrijven mag, maar hoeft dus niet. Er is voldoende ruimte tot het stellen van eigen vragen en er is gelegenheid om andere aanstaande vaders te leren kennen

+++++

4. **Hanneke Torij: Lectoraat Hogeschool R'dam** – Regionaal Consortium: Samengroeien010 – project 'Klaar voor een kind'. Afspraak: Hanneke checkt in welk onderdeel ik evt. kan participeren, vanuit het thema 'vaderschap'. Evt. nader overleg in het MT. Open en plezier overleg.

- a. Mamma's Garden – Daddy's Place (Daddy's Place: EMI / Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie, Rotterdam. O.l.v. Shumbusho Niyonzima, Jocelin)
- b. Regionaal Consortium – Cliëntenpanel
- c. Landelijk Netwerk Geboortezorg + Min. van VWS
- d. Lectoraat Hogeschool R'dam.

+++++

5. **Robin de Jong, voorzitter VDRS: robin@vdrs.nl, zie ook www.vdrs.nl**

VDRS is hét initiatief om de vaderbetrokkenheid in Nederland te vergroten. Als onderdeel van de Stichting voor Betrokken Vaderschap geeft VDRS onder andere voorlichting en trainingen aan professionals, werkgevers en ouders. De trainingen en workshops onderscheiden zich door ervaringen van vaders zelf te combineren met kennis, de laatste wetenschappelijk inzichten en onderzoeksresultaten. Naast workshops en trainingen is VDRS drijvende kracht achter www.platformvaderschap.nl en www.vaderzoektverlof.nl en zijn we een veelgevraagd sparringpartner van beleidsmakers op dit thema. Ook andere media zoals krant en radio weten VDRS steeds vaker te vinden.

ONS DOEL

Wij geloven sterk in het belang van betrokken vaderschap. Met onze uitingen proberen we deze boodschap dan ook onder een zo breed mogelijk publiek te verspreiden. Het is ons doel om mannen in Nederland in staat te stellen om hun plek als (aanstaande) vader naast de moeder in te nemen, waarbij altijd het belang van het kind centraal staat. De aanwezigheid van vaders vanaf, of zelfs al vóór de geboorte heeft een enorme positieve impact op de emotionele en intellectuele ontwikkeling van het kind. Betrokken vaders laten hun kinderen floreren! Dat is natuurlijk ons hoogste doel.

+++++

6. **Patrick Timmermans: <https://www.vadervisie.nl/>**

T: +31 (0)6 16 96 40 39

E: patrick@vadervisie.nl

Wat voor vader wil je zijn voor je kind(eren)?

Het vaderschap kent naast vele vreugdevolle momenten ook de nodige uitdagingen. Het opvoeden van je kind(eren) is één ding. Daarnaast heb je ook nog een relatie met je (ex-)partner, je werk en (de behoefte aan) tijd voor jezelf.

Als man weet je problemen in het vaderschap meestal goed op te lossen en soms kom je er in je eentje niet uit. Dan, en ook eerder, kan je terecht bij Vader Visie voor coaching, training of bijeenkomsten met andere vaders. Want vaak helpt het voor een vader om een goed gesprek te hebben van man tot man, zodat jij voor je kind(eren) de vader kan zijn die je hen gunt.

WIL JIJ ALS VADER:

- > Beter contact met je kind(eren)?
- > Meer plezier en ontspanning in jouw vaderschap?
- > Meer vanuit jezelf en jouw kracht in het vaderschap staan?
- > Meer reageren vanuit rust en helderheid?
- > Een liefdevollere relatie met je partner?
- > Een betere relatie met je ex, moeder van je kind(eren)?
- > Een betere relatie met je eigen vader?

Voor dit, en meer, zit je goed bij Vader Visie. Het maakt niet uit of je aanstaande vader bent of vader van pubers/adolescenten, je samen bent met de moeder van je kind(eren) of niet, en of je de biologische vader bent of niet. Elk 'soort' vader is welkom.

AANBOD

+++++

7. Connect2Fathers (voortkomend uit Connect2Grow; project Erasmus MC – Gemeente R'dam);

- <https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>
- <https://www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php>
- <https://www.bobderaadt.nl/verloskundeneonatologiegeboortezorg.php>
- <https://www.bobderaadt.nl/socialleverloskunde.php>
- <https://www.bobderaadt.nl/medischmaatschappelijkwerk.php>
- <https://www.bobderaadt.nl/contextuelehulpverlening.php>

+++++

3.

Actieplan:

- Routekaart Erasmus MC Verloskunde: Vaderschap – Vaderschapsontwikkeling – Vadersupportgroepen – Empowerment van/voor/door vaders. ‘vaders-voor-vaders’> op de ICN.
- Onderzoek **Samen groeien 010**
Drie vaders hebben aan het onderzoek van Sherryl Kommers⁸ meegewerkt: Bas, Jeroen en Leroy (hun primaire interviews staan op <https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>)
- Connect2Fathers: verder uitwerken; netwerkontwikkeling ‘vadersupport’.
- **Hanneke Torij** checkt in welk onderdeel ik evt. kan participeren, vanuit het thema ‘vaderschap’. Evt. nader overleg in het MT. Open en plezier overleg.
- **Van Veldhuizen Stichting**

Optie/idee/voorstel:

1. Thema ‘vaderschap’ invlechten in hun bestaande programma’s Ouderteam en Babytijd. Wordt nader uitgewerkt.

2. Overleg gehad met Sigrid Mol, project Kansarm - Kansrijk

.....

⁸ Kommers, S. (2022) *The first 1000 days: (Future) parents’ experiences of and needs for care* – Master thesis (interne notitie); p.40.

4. Literatuur:

- Jonkers, A. (2020) – *En toen vonden ze mijn vader – Vader worden als je er nooit een hebt gehad* - Amsterdam: De Bezige Bij.
- Koerselman, F. (2020) – *Ontvadering – Het einde van de vaderlijke autoriteit* – Amsterdam: Uitg. Prometheus – Nieuw Licht
- Koning, D. de (2021) – *Baby's onder stress - Stressbegeleiding van (aanstaande) ouders in de geboortezorg* – Amsterdam: Uitg. SWP.
- Leij, S. van der (2020) - *'Daddycation, toegewijd vader zijn'* – Heerenveen: Uitg. Ark Media.
- Lotz, A. M. (2021). *THE PSYCHOBIOLOGY OF EARLY FATHERHOOD: EXPLORING THE NEURAL AND HORMONAL ASPECTS*. Uitg. Vrije Universiteit Amsterdam (proefschrift)^{9,10}
- Mol, J. (2021) – *Stiefvadergezinnen – Hoe ze functioneren en waarom ze zo functioneren* – Amsterdam: Uitg. SWP.
- Raadt, B. de, (2018). *'Huidhonger' vraagt om betrokken vaders*; Vroeg, Vakblad over vroegsignalering en integrale vroeghulp 35/2:4-5, zomereditie.
- Raadt, B. de, D.H. Stuit, A. Hamberg (2018) – *Doen of (los)laten - Ouderbegeleiding in het kinderziekenhuis*; in: *Ouderschapskennis*, 21/1: 42-50, maart, Amsterdam: Uitg. SWP.
- Raadt, B. de (2021) – *Vaderschap – in de context van sociale verloskunde en sociale neonatologie (MKC): een dynamische verkenning – (interne notitie)*.
- RAADT, B. DE, H. DE MÖNNINK (2021) *PSYCHOSOCIALE STRESSREDUCTIE. HET GENERALISTISCH SPECIALISME VAN SOCIAAL WERKERS*; IN: *VAKBLAD SOCIAAL WERK NR.5:22-25 (:3,4) OKT.*; ISSN 2468-7456. Houten: Uitg. BSvL.
- Shumbusho Niyonzima, J. (2021) – *PowerPointPresentatie: Daddy's Place*; presentatie voor stakeholders Mamma's Place - EMI / Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie; vindplaats: <https://www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php>
- Tilburg, R. van (2020) – *Kickstart je vaderschap – over vader worden en de beste start creëren als gezin* – Breda: VADER Magazine.
- Steegers, E.A.P., A.J.M. Waelput, P-H.T.M. Peeters (2021) *'Sociale Verloskunde – Het noodzakelijke samenspel tussen kwetsbare moeder, medische zorg en sociaal domein'* – Houten: Uitg. Bohn Stafleu van Loghum.
- www.bobderaadt.nl

⁹ Bron: [The psychobiology of early fatherhood: exploring the neural and hormonal aspects – Vrije Universiteit Amsterdam \(vu.nl\)](https://vu.nl)

¹⁰ Conclusie (p:142): Het doel van de studies beschreven in deze dissertatie was om de psychobiologie van vaderlijke gedragingen in de vroege fase van het vaderschap te exploreren. De focus lag hierbij op de relaties tussen sensitief en protectief gedrag, hormonen en neurale activiteit. Op basis van de resultaten kunnen we niet concluderen dat basale hormoonwaarden of hormoonreactiviteit gerelateerd zijn aan sensitief of protectief gedrag in vaders in de late prenatale of vroege postnatale periode van het vaderschap. Daarnaast ondersteunden onze resultaten niet de hypothese dat neurale activiteit gemeten in reactie op videobeelden van baby's in gevaarlijke situaties gerelateerd is aan geobserveerd of gerapporteerd protectief gedrag in vaders. Exploratieve analyses lieten zien dat de interacties tussen hormonen mogelijk interessant is voor toekomstig onderzoek naar variatie in vaderlijk gedrag. Deze bevinding komt overeen met het idee dat hormonen gezamenlijk werken, in plaats van apart (Feldman & Bakermans Kranenburg, 2017; Rajhans et al., 2019). Samengevat geven de resultaten beschreven in deze dissertatie enkele aanvullende inzichten in de relaties tussen het neuroendocriene systeem en ouderlijk gedrag in vaders. Er is echter nog meer onderzoek nodig om beter inzicht te krijgen in de mogelijke rol van het neuro-endocriene systeem in de ontwikkeling van sensitiviteit en protectief gedrag in vader. Toekomstige studies zouden zich verder kunnen richten op het onderzoeken van mogelijke causale relaties tussen deze verschillende aspecten, bijvoorbeeld door hormonen of ouderlijk gedrag te manipuleren. Die verkregen kennis zou ons kunnen helpen om meer inzicht te krijgen in de mogelijke verklaring van geobserveerde verschillen in het ouderlijke gedrag van vaders

- REFERENCES (bron: <https://www.sms4dads.com.au/2020/11/09/dad-influence/>)

1. Schmied et al. (2016). Antenatal psychosocial risk status and Australian women's use of primary care and specialist mental health services in the year after birth: a prospective study. *BMC women's health*, 16(1), 69
2. Cheng, E. R., Rifas-Shiman, S. L., Perkins, M. E., Rich-Edwards, J. W., Gillman, M. W., Wright, R., & Taveras, E. M. (2016). The influence of antenatal partner support on pregnancy outcomes. *Journal of Women's Health*, 25(7), 672-679.
3. Stapleton, L. R. T., Schetter, C. D., Westling, E., Rini, C., Glynn, L. M., Hobel, C. J., & Sandman, C. A. (2012). Perceived partner support in pregnancy predicts lower maternal and infant distress. *Journal of family psychology*, 26(3), 453.
4. Dennis, C. L., & Ross, L. (2006). Women's perceptions of partner support and conflict in the development of postpartum depressive symptoms. *Journal of advanced nursing*, 56(6), 588-599.
5. Gillis, A., & Roskam, I. (2019). Daily Exhaustion and Support in Parenting: Impact on the Quality of the Parent-Child Relationship. *Journal of Child and Family Studies*, 28(7), 2007-2016.
6. Vakrat, A., Apter-Levy, Y., & Feldman, R. (2018). Sensitive fathering buffers the effects of chronic maternal depression on child psychopathology. *Child Psychiatry & Human Development*, 49(5), 779-785.
7. Mahesh, P. K. B., Gunathunga, M. W., Arnold, S. M., Jayasinghe, C., Pathirana, S., Makarim, M. F., ... & Senanayake, S. J. (2018). Effectiveness of targeting fathers for breastfeeding promotion: systematic review and meta-analysis. *BMC Public Health*, 18(1), 1140.
8. Duckworth, A. L., & Chertok, I. R. A. (2012). Review of perinatal partner-focused smoking cessation interventions. *MCN: The American Journal of Maternal/Child Nursing*, 37(3), 174-181.
9. See saferbaby.org.au

- Referenties bij vaderkenniscentrum.nl: <https://vaderkenniscentrum.nl/kennisdelen/boeken>

1. [Herman Stevens: Vaderland. Het land waaruit niemand terugkeert \(2010\)](#)
2. Patrick van Rhijn: Vaderstad (2009)
3. [Patrick van Rhijn: Weg van Lila \(2007\)](#)
4. Boekenlijst voor vaders door Rob van Altena – Vaders schrijven boeken over hun (v)echtscheiding
5. Boekrecensie 'De kinderen aan het woord' (1): 'Uit elkaar'
6. Cornald Maas: Uit elkaar (2010)
7. Boekrecensie 'De kinderen aan het woord' (2): 'Stiefkind, het overkomt je'
8. Sandra Boer en Erica Theloosen: Stiefkind, het overkomt je (2010)

Bijlage 1

Wetenschappelijke onderbouwing: personen/onderzoekers/vaderschap.

EUR: Renske Keizer: Socioloog dr. Renske Keizer is benoemd tot hoogleraar Familiesociologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Keizer wil met haar leerstoel inzicht vergroten in de rol die familie speelt in het ontstaan en voortbestaan van sociale ongelijkheid. Zij ontving afgelopen jaren de Starting Grant van de European Research Council, en een VIDI- en een Veni-subsidie van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Door demografische ontwikkelingen als de gestegen echtscheidingspercentages, gestegen arbeidsmarktparticipatie van vrouwen, homogamie en vergrijzing is er een hernieuwde wetenschappelijke belangstelling voor de rol van familie in het ontstaan en voortbestaan van sociale ongelijkheid.

Keizer gebruikt inzichten uit de sociologie, pedagogiek en ontwikkelingspsychologie om de rol van familie te onderzoeken in het ontstaan en voortbestaan van sociale ongelijkheid.

Zij staat niet alleen stil staan bij de invloed van individuele familieleden, maar betreft ook de invloed van nationale wetgeving en beleid op de rol van familie.

Renske Keizer: 'Een van de uitgangspunten bij de leerstoel is om met de inzichten over de rol van familie bij sociale ongelijkheid een bijdrage te leveren aan de wetenschappelijke literatuur en aan het maatschappelijk debat.'

Over Renske Keizer

Prof.dr. Renske Keizer Opent extern (1983) is sinds 2010 verbonden aan de Erasmus School of Social and Behavioural Sciences | Departement Bestuurskunde en Sociologie. Tot 2018 was zij ook **bijzonder hoogleraar Vaderschap** aan de Universiteit van Amsterdam.

Zij ontving in 2017 een Starting Grant van de European Research Council (ERC), en een VIDI van de NWO. Eerder ontving zij al een VENI van NWO. Keizer lid van Young Erasmus en EUR Fellow. In 2016 werd zij geselecteerd als een van de 25 meest talentvolle jonge wetenschappers aan alle Nederlandse en Vlaamse universiteiten. Haar onderzoek is gepubliceerd in toonaangevende vakbladen, waaronder Journal of Marriage and Family, Journal of Family Psychology, Population and Development Review, European Sociological Review, and European Journal of Population.

HOGLERAAR VADERSCHAP RENSKE KEIZER: 'HAAL MOEDERS VAN HUN VOETSTUK AF'. RENSKE KEIZER (32, MOEDER VAN DRIE KINDEREN), WORDT KOMENDE WEEK OFFICIEEL DE ALLEREERSTE HOGLERAAR VADERSCHAP TER WERELD. "MIJN INTERESSE IN HET VADERSCHAP IS ZEKER OOK GEWEKT DOOR MIJN PERSOONLIJKE GESCHIEDENIS."^{11, 12, 13}

Dr. Renske Keizer (1983) is benoemd tot bijzonder hoogleraar Pedagogiek, in het bijzonder de rol en pedagogische betekenis van vaderschap, aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen

¹¹ <https://www.parool.nl/nieuws/hoogleraar-vaderschap-renske-keizer-haal-moeders-van-hun-voetstuk-af~b85dfaa9/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

¹² <https://www.newscientist.nl/blogs/vaders-zijn-even-belangrijk-voor-de-ontwikkeling-van-kinderen-als-moeders/>

¹³ <https://www.ouderscentraal.nl/vaderschapshoogleraar-renske-keizer-nederland-loopt-achter/>

van de Universiteit van Amsterdam (UvA). De leerstoel is ingesteld door de Stichting Vader Kennis Centrum.

Renske Keizer doet onderzoek naar vaderschap, ouderschap in internationaal vergelijkend perspectief, en dynamiek in partnerrelaties. Haar onderzoek bevindt zich op de snijvlakken van sociologie, demografie, psychologie, en pedagogiek. Centraal in haar werk staat de toepassing van de theoretische benadering van de levensloop op het gedrag en het welbevinden van individuen, gezinnen, en families. Als bijzonder hoogleraar gaat Keizer onderzoek doen naar het functioneren en de rol van vaders in diverse typen gezinnen (traditionele gezinnen, eenoudergezinnen, gezinnen met co-ouderschapsregelingen, stiefgezinnen). Daarnaast zal Keizer internationaal onderzoek naar vaderschap opzetten om de invloed van institutionele en culturele context op de relatie tussen vaderschap en de ontwikkeling en levensuitkomsten van kinderen en families te kunnen bestuderen. Keizer hoopt als bijzonder hoogleraar een belangrijke impuls te kunnen geven aan het wetenschappelijke onderzoek naar, en maatschappelijke debat over, vaderschap.

Keizer werkt sinds 2010 bij de afdeling Sociologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zij is daarnaast bestuurslid van de Nederlandse Sociologische Vereniging. Keizer ontving verschillende onderzoeksprijzen en onderzoekssubsidies, waaronder een Veni-subsidie van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Keizer heeft vele publicaties in wetenschappelijke tijdschriften op haar naam staan, waaronder in *Journal of Marriage and Family*, *Journal of Family Psychology*, *Population and Developmental Review*, *Population Studies*, *European Sociological Review*, en *European Journal of Public Health*.

Bron: <https://vaderkenniscentrum.nl/leerstoel-uva/wie/>

Bijlage 2:

'Vadersupportgroep' – 'vaders voor vaders' – Bob de Raadt (© febr. 2022):

Toelichting: op de afdeling Neonatologie (ICN), als onderdeel van het bestaande programma-aanbod 'ouders voor ouders' (1x per week, op de donderdagmiddag, van 12.00-13.00 uur, open inloop, in de ouderkamer op de gang van de Neo (+ soep en brood; met uitnodigingsbrief, 's ochtends uitgereikt aan ouders door secretaresse van de ICN). Ondersteuning door/standaard aanwezig: een ouder (met ICN-ervaring; vanuit de OuderAdviesCommissie Neonatologie) + iemand van de PSZ (psycholoog/MMW/GV).

Doel: Vaders aanmoedigen om hun vaderschap sterker/krachtiger/verantwoordelijker/duidelijker vorm te geven, zodat het contact ouder-kind effectief tot stand komt, met affectie ervaren wordt, samenbindend is, toegankelijk, stabiel aanwezig is, in samenhang /balans met beide ouders.

Specifiek: Het optimaliseren van de vader-kind-relatie, met als doel het verminderen van stress(factoren) van het kind en het optimaliseren van gezondheid en ontwikkeling. Vaders erkenning geven, herkenning bieden bij andere vaders, empowerment, inspireren, bemoedigen, reflectie bieden, op verhaal laten komen, betrokken vaderschap stimuleren en faciliteren. 'Daddycation' bevorderen.

Meetbaar: maandelijkse bijeenkomsten voor vaders, die een kind hebben dat op de afdeling Neonatologie ligt > als subprogramma van 'ouders voor ouders' >> 'vaders voor vaders' (in de context van de ICN): 1x per maand, van 15.30 – 16.30 uur, op een donderdagmiddag (??...), in de ouderkamer op de gang van de ICN. Vaders worden via het secretariaat van de ICN per brief uitgenodigd, met een aangegeven thema (zoals onderstaand vermeld: mogelijke thema's of een op dat moment te kiezen onderwerp > ingebracht door een vader).

Registratie per bijeenkomst:

- aantal vaders die geweest zijn (aantal deelnemers, per sessie, totaal aantal)
- welke thema's kwamen aan de orde?
- tevredenheid en effectiviteit/toepasbaarheid meten. Wat heeft deze bijeenkomst jou gebracht? Wat zou je graag als volgende onderwerp besproken willen hebben
- * O.l.v. Bob de Raadt + Jurian (lid/voorz. OuderAdviesCommissie Neonatologie en/of Johan (vaders met ICN-ervaring). Interviews met Jurian en met Johan zijn te vinden op <https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>

Acceptabel - realistisch: Voorziet een dergelijke bijeenkomst in een behoefte? Komen er voor vaders relevante onderwerpen naar voren. Vindt men steun bij elkaar (erkenning/herkenning)? Effectief/nuttig als tijdsbesteding/tijdsinvestering? Innovatief? Platform biedend? Complementaire zorg? Evaluatie – aantal deelnemers – verbeterde coping? Communicatieve winst binnen de partnerrelatie?

Tijdsgebonden: aanbod gedurende een half jaar; 1x per maand; gedurende 1 uur; open groep; met begeleiders; vrijwillig karakter.

Mogelijke **thema's** om te bespreken/behandelen:

- inhoud en beeldvorming vaderschap; eigen ervaringen en voorgeschiedenis (belemmeringen en bemoedigingen)
- tienvaders
- financiële aspecten - verlofregelingen
- bewust of onbewust zwanger geworden,

- gewenste zwangerschap of ongewenst zwanger,
- kennis van weeën, verloskundige en kraamaspecten; fysieke kenmerken en kennis
- voorbereiding en taakverdeling: babykamer klaarmaken, aanschaf babyspullen, route naar het ziekenhuis, praktische zaken als verlofregelingen
- verschillen in taal en beleving
- contacten met de eerstelijnsverloskundige, sociale verloskunde, academische verloskunde, kraamzorg, consultatiebureau, huisarts
- bij tegenslag/copingmechanismes, balans in partnerschap en gezamenlijk ouderschap, verwachtingspatronen
- nieuw samengestelde gezinnen, stiefouderschap/-vaders
- vragen aan andere vaders; delen van ervaringen; openheid; open zijn!
- waarin helpt 'Samenzorg' jou als vader te groeien in jouw vaderschap/actieve zorg aan jouw kind?
- Welke hulp vanuit de NIDCAP ondersteunt jou in jouw vaderschap?
- Waar word je blij van (tijdens de zwangerschap)? Wat doet je goed? (logboek bijhouden) – pluslijst maken.
- Hoe reageert (a.s.) vader op het voor de eerste keer horen van de harttonen, bij de 1^e echo-controle (benoemen, signaleren, bewust maken, beleven, verbinden)?
-

Literatuur:

- Bakker, A (2019). *Ik houd je vast. De kracht van aanraking van je kind* – Utrecht: Kok Boekencentrum
- Bouazzaoui, F., I.A. Peters (2017) – *Handboek Geboortezorg bij verschillende culturen* – Tiel/Houten: LannooCampus
- Jong, Shanna de (2020) – *Handboek Vroeggeboorte, voor ouders van prematuren. Informatie en tips uit de praktijk, wetenschappelijk onderbouwd* – Antwerpen/Utrecht: Kosm.s Uitg.
- Koning, D. de (2021) – *Baby's onder stress - Stressbegeleiding van (aanstaande) ouders in de geboortezorg* – Amsterdam: Uitg. SWP.
- Raadt, B. de, (2018) – Verhalen geven ouders kracht - in: NIEUWSBRIEF VAKBLAD VROEG, 17 JULI 2018; VINDPLAATS: <https://www.ouderscentraal.nl/verhalen-geven-ouders-kracht/> column. d.d. 16-07-2018.
- Raadt, B. de (2020) – Omgaan met emoties aan het kraambed; in: *Vakblad VROEG; jg. 37-winter-nr.4:19-20.*
- Raadt, B. de (2020) – Aansluiten en verbinding zoeken, in: *Magazine kinderverpleegkunde; 26/3, dec. 2020:30-33.*
- Warren, I., C. Bond (2016) – *Zorgen voor je baby op de couveuseafdeling- Handboek voor ouders* – Tangram Studio
- NIDCAP¹⁴-informatie¹⁵

¹⁴ NIDCAP is de afkorting van **Newborn Individualized Development Care and Assessment Programme**.

¹⁵ <https://www.kleinekanjers.nl/kennisbank/nicu/nidcap/>

Bijlage 3:

Welke rol gaat de biologische vader invullen tijdens de zwangerschap, tijdens de bevalling en na de geboorte van het kind (life long!).

Proeve van mogelijke vragen als empowerment voor (a.s.) vaders (vragenlijst/checklist – ter voorbereiding voor de biologische vaders)

© Bob de Raadt - Versie 03-02-2022

Psychosociale scan:

- *fysiek – psychisch – sociaal – financieel-maatschappelijk – zingeving.*
- *antenataal-prenataal/perinataal/postnataal.*

Pré-ambule: voor de goede orde moet vermeld worden, dat onderstaande vragen benut moeten worden als een soort invoegstrook in het sensitieve gesprek met de (a.s.) vader. Deze vragen komen voort uit en daarbij ter sprake in het sensitieve gesprek.

Questionaire/mogelijke vragen:

Tijdens de zwangerschap (antenataal/prenataal):

- Is het een geplande, gewenste zwangerschap (in de visie van beide ouders?)
- Is het een ongeplande, ongewenste zwangerschap?
- Is het een ongeplande, doch welkome zwanger (én voor moeder én voor vader)?
- Getrouwd? Samenwonend? LAT? geregistreerd partnerschap? Anders:
- Nieuw samengesteld gezin? > welke invloed/impact heeft dat?
- Hoe is de verhouding tussen beide partners (qua onderlinge sfeer, afstemming, samenwerking)?
- Hoe is de onderlinge communicatie (open? moeizaam?)
- Gaat de biologische vader het komende kind erkennen?
- Wat is de aanleiding dat hij het kind niet gaat erkennen?
- Gaat hij mee naar de controles (polibezoeken)?
- Gaat hij bij de bevalling aanwezig zijn?
- Gaat hij zijn partner naar het ziekenhuis brengen t.t.v. de aanstaande bevalling?
- Is hij betrokken bij het inrichten van de babykamer en bij de aanschaf van babyspullen?
- Is zijn werkgever op de hoogte van de zwangerschap en heeft zijn verlofwensen besproken? Is hij op de hoogte van bestaande verlofregelingen?
- Hoe is zijn gezondheid: fysiek, psychisch? Copingmechanismes; zelfvertrouwen.
- Zijn er risicofactoren (bijv. financiële aspecten, gezondheidsproblemen, middelengebruik) die een rol spelen?
- Heeft hij eigen professionele hulpverlening?
- Heeft hij steun uit zijn sociale netwerk (genogram, familieband), vrienden, burens, collega's.
- Heeft hij hobby's? Welke?
- Hoe ziet hij zijn komend vaderschap? Verwachting? Wensen? Qua betrokkenheid en affectie? Hoe gaat hij daar invulling aan geven?
- Hoe bereidt hij zich daar op voor? Boeken lezen? Googelen? Praten met andere vaders? (psycho-educatie)

- Heeft hij de bewegingen van het kindje reeds in de buik gevoeld? Of op de echo gezien?
- Heeft hij meegedacht welke naam het kind krijgt?
- Wat is de religieuze context? Wat geeft kracht/steun/inspiratie/bewogenheid/sensitiviteit?
- Is er sprake van een culturele invloed?
- Hoe reageert de (a.s.) vader op het voor de eerste keer horen van de harttonen, bij de 1^e echo-controle (benoemen, signaleren, bewust maken, beleven, verbinden)?

.....

Tijdens de bevalling:

- Is hij bij de bevalling aanwezig?
- Hoe gaat hij zich voorbereiden op de bevalling?
- Wil hij de navelstreng doorknippen?
-

Na de bevalling:

- navelstreng doorknippen
- partner opvangen – bij de baby zijn – balans vinden
- samen balans vinden, ‘samentijd’ creëren, overleggen, taken verdelen, communiceren.
- erkenning regelen c.q. erkenning bevestigen/formaliseren
- (digitaal) geboorteaangifte doen
- ander regelwerk: personen en instellingen inlichten (kraamzorg, huisarts, 1^e lijnsverloskundige)
- werkgever inlichten en afspraken maken m.b.t. verlof/afwezigheid/flexibel werken/ziekmelding
- buidelen met het kind: Hoe vind jij dat? Wat betekent dat voor jou?
- flesvoeding geven
- gesprekken met de afdeling – voortgangsgesprekken – meedoen aan ‘Samenzorg’ etc.
- babyplan uitvoeren
- Wat betekent de komst van een kindje in je dagelijks leven? Denk aan hobby (sportschool, gamen, op stap met vrienden)
 - Wat wil je veranderen als de baby er is?
 - Wat ‘moet’ blijven?
 - Waarom ben je een geschikte vader?
 - Wat is de reden dat jij twijfelt aan jouw geschiktheid als vader?
 - Wat maakt jou een goede partner?
 - Wat maakt jou een minder goede partner?

Bijlage 4: Interview met een vader. Vindplaats:
<https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>

Johan, vaderschap en de supportgroep ‘vadervuur’.

Versie 19-01-2022

Inleiding

Ik heb Johan gevraagd om zijn verhaal te doen, vanwege de vroeggeboorte (De Jong 2020) van zijn dochter en vanwege zijn zoektocht naar steun van andere vaders. Hij vond bij ‘Vadervuur’ de ruimte om nieuwe vader-ervaringen op te doen.

16

Interviewvragen vaderschap

- Hoe was het voor jou om vader te worden (m.b.t. Zoë, bij een vroeggeboorte) - (eigen verwachtingen; betekenis voor jouzelf, vanuit jouw eigen ‘vaderbeeld’; “wat voor vader wil je zijn?”).

In het begin nog al onwennig. Ik had mij voorgenomen mij te gaan voorbereiden na de gender reveal¹⁷ die we hebben gedaan, dat was na de 20 weken echo. Toen we in week 23 vanuit niets naar het ziekenhuis moesten werd het een rollercoaster en na 2

¹⁶ Foto afkomstig van: <https://praktijkvader.nl/vadervuur>

¹⁷ het bekendmaken van het geslacht van het komende kindje

dagen was ik ineens vader. Ik wist niets, maar ik wist wel dat ik er wilde zijn voor dit prachtige meisje.

- Hoe heb je je voorbereid op het vaderschap (boek gelezen? Via Google, praten met andere vaders, ????)

De zwangerschap was een rare periode door de reactie van mijn familie. En daardoor heb ik er ook niet van genoten. Mede hierdoor had ik besloten heel laat me pas voor te bereiden. Helaas was dit al te laat, want Zoë was er al bij 24 weken.

- Jullie hebben de R4U-vragenlijst¹⁸ ingevuld. Is die vragenlijst voldoende afgestemd op vaders? Welke vragen zouden daar aan toegevoegd kunnen worden m.b.t. (a.s.) vaderschap?

De R4U werd aangeboden op de medische indicatie van mijn vriendin, deze werd dus eigenlijk helemaal niet aan mij aangeboden. Ik heb mij hier ook niet mee bemoeid.

- Hoe kijk terug op het zien van de eerste echo-foto's? Wat deed dat met jou?

De eerste echo was voor mij de eerste keer dat ik besepte dat ik vader ging worden. Dat is ook het moment dat mijn gedrag en gedachten anders werden.

- Welke invloed heeft de ervaringen van de 'familie-opstellingen' gehad op de wording van jouw vaderschap??

Ik heb de familie-opstelling¹⁹ gedaan toen Zoë al 2,5 jaar was. Dit heeft veel met me gedaan maar meer in de zin hoe ik mijn familie toen en nu zie, en welke rol ik vind dat zij mogen spelen in het leven van mij en mijn gezin.

- Hebben jullie het onderling (als vader en moeder) vaak gehad over: vaderschap/moederschap/ouderschap? Welke betekenis heeft dat voor jullie gehad (c.q. nu?)!

¹⁸ <file:///C:/Users/677552/Downloads/FactsheetR4Uapril2016versie20.pdf> - <https://www.kennisnetgeboortezorg.nl/wp-content/uploads/2020/12/R4u.pdf>

¹⁹ Een **familieopstelling** is een therapeutische sessie waarbij een deelnemer een vraagstuk inbrengt waar hij of zij helderheid over wil krijgen. Voor de hoofdrolspelers in dat vraagstuk, vaak familieleden van degene die het vraagstuk inbrengt, worden andere deelnemers uitgekozen als 'representant'.

Dat weet ik eigenlijk niet meer, ik denk dat mijn geest dit allemaal verdrongen heeft door de heftige gebeurtenis (de vroeggeboorte) en alle stress die dat met zich mee bracht.

Nu hebben wij het er wel vaak over. Het helpt ook dat ik daar handvatten in heb gevonden aan de hand van een kaarten set die Jeroen heeft ontwikkeld.

(Liever de Liefde 100 vragen²⁰, voor meer verbinding en verdieping in je ouderschap)

- Van wie heb jij een goed voorbeeld gekregen als 'papa'?

Van mijn schoonvader, ik zie hoeveel liefde hij geeft aan zijn kinderen, hij staat altijd klaar voor hen en ook voor mij, soms is het advies, soms is het simpelweg zeggen: "Ik sta altijd achter je keuze wat het ook is". Dit is hoe ik zelf ook als vader wil zijn.

- Hoe was voor jou de overgang van 'nog-geen-vader' naar 'all-in'-vaderschap? Hoe is dat nu (bij de 2^e zwangerschap)?

De overgang gebeurt al vanaf dat je weet dat je vader gaat worden. Dan ben je er bewust maar ook onbewust mee bezig, maar vanaf het moment dat mijn dochter ter wereld kwam was ik vader. Vanaf dat moment voelde ik de liefde voor dat kleine mensje door mij heen stromen. Dat is het gevoel wat mij vader heeft gemaakt.

Nu in de tweede zwangerschap voel ik deze liefde ook al stromen, maar ik voel ook dat deze nog niet vrij mag komen. Alsof er een dam voor staat die al wel een beetje laat lopen maar nog niet helemaal open mag.

Maar ik weet zeker dat als ons tweede kindje er is deze dam volledig weg zal zijn en ik opnieuw helemaal vader word.

- Welke impact heeft de vroeggeboorte van Zoë op jou/jullie gehad?

Ik ben heel anders in het leven gaan staan, er was zo veel onzekerheid om ons heen en zoveel mensen die je met alle goede bedoelingen bang maken voor het ergste. Maar wij voelden dat dit goed ging komen en konden dan ook niet anders dan er zijn voor Zoë.

Dat heeft zeker heel veel stress gekost en ik weet ook zeker dat dit anders had gekund maar de situatie heeft mij en ik denk ons als gezin sterker gemaakt. Wij hebben één van de ergste dingen die je kan overkomen overleefd en dat maakt dat je anders naar het

²⁰ <https://lieverdeliefde.nl/kaartensets/> 100 vragen voor meer verbinding en verdieping in je relatie / 100 vragen voor meer verbinding en verdieping in je ouderschap. D.w.z.: 100 VRAGEN voor meer verbinding en verdieping in je relatie of ouderschap.

leven kijkt. Je bent ineens niet meer materialistisch, je bent blij met wat je hebt en vooral met de gezondheid die wij hebben.

- Hoe heb jij je vaderschap verder ontwikkeld na de geboorte van Zoë, zeker in de specifieke, medische situatie? Door welke ervaringen? Door welke gesprekken? Door welke gedachten?

In het begin ben je als vader machteloos, je wilt er zijn, je wilt je dochter beschermen alleen is daar ook gelijk het probleem, dat kan je niet, je bent geen dokter of verpleegkundige. Dus probeer je je te focussen op de dingen die je wel kunt doen. In mijn geval was dit zorgen voor mijn vriendin en zoveel mogelijk 'buidelen' met Zoë. Dit gaf wel een beetje een gevoel van vaderschap maar nog niet wat ik dacht hoe een vader moet zijn. Dit kwam pas toen we uit het ziekenhuis mochten. Toen voor het eerst in de kinderwagen je kind voortduwen, het voor het eerst vast zetten in de auto, vanaf dat moment ben je de beschermende rol aan het uitvoeren. Dan voel je je echt vader.

Hierna heb ik Jeroen ontdekt, dat voelde direct fijn. Vadervuur heeft mij geleerd dat we niet alleen zijn als man/vader, alle mannen hebben dezelfde problemen zij het in een andere vorm gegoten, maar de essentie van het probleem is hetzelfde. En ik ben van mening dat ik nog steeds aan het ontwikkelen ben, en dat stopt niet, je kan niet stoppen met vader zijn.

- Hoe omschrijf jij nu jouw vaderschap?

Ondanks dat er een raar begin was van mijn vaderschap denk ik dat ik net als alle andere papa's de beste papa wil zijn voor mijn kinderen. Dat betekent dat ik altijd zal bijleren van mijn kinderen en van andere papa's. Ik sta daar ook voor open en dat maakt dat ik voor mijn gevoel de beste papa ben die ik kan zijn voor mijn kinderen.

- Wat heeft jou op weg geholpen om in jouw vaderschap te groeien?

Vadervuur! Het contact met andere mannen, het zien dat je niet alleen bent met al je problemen. Het zien dat er soms geen oplossing is en dat je iets moet slikken.

Dat zijn de belangrijkste dingen die ik daar heb geleerd en dat heeft mij het meest doen groeien in mijn vaderschap.

21

- Wat betekenen de 'vadervuur'-avonden voor jou? Welke onderwerpen/thema's komen daar aan de orde?

Voor mij heeft het 2 functies, ten eerste is het voor mij een maandelijks oplaadmoment, daar krijg ik veel energie en kan ik vooruit kijken naar de toekomst.

Het tweede is dat ik daar met mannen ben die ik heb leren kennen op een andere manier dan mijn vrienden of zelfs als mijn broers en vader. Wij kunnen daar alles op tafel leggen geen onderwerp is te gek of beschamend, we hebben er allemaal last van.

HET thema is natuurlijk vaderschap, maar alles komt voorbij. Relatieproblemen, problemen met je kinderen, je eigen boosheid, je eigen angst, problemen in je werksituatie, seks, echt alles komt voorbij.

- Welke onderwerpen/vragen/thema's zijn/waren voor jou belangrijk?

Een hele belangrijke voor mij is loslaten, ik denk dat alle mannen daar moeite mee hebben. Bij mij was dit vooral tekenend in de relatie tot mijn familie. Maar ook dat ik een frustratie moet loslaten, bijvoorbeeld mijn dochter zegt standaard op elke vraag 'Hè' dat is een frustratie omdat wij niet willen dat ze dit steeds zegt. Daar komt bij dat wij dat zelf niet doen en dus ook niet weten waar ze dit vandaan heeft. Nu ik de frustratie heb losgelaten doet ze het niet meer continu.

- Wat is de betekenis van zoiets als een lotgenotengroep: 'vader-vader'-gesprekken/ontmoetingen? Waarom belangrijk? (mannenhulpverlening)

²¹ Jeroen de Jong, de praktijkvader.

Zonder deze hulp had ik niet gestaan waar ik nu ben. Het belangrijkste wat dit met mannen doet is een plek creëren waar je je schild mag laten zakken, waar je kwetsbaar mag zijn.

in het Ziekenhuis sta je aan en ben je in een bescherm-modus. Dus al het personeel ziet jou als de grote stoere papa die zijn kind wil beschermen. Er is dus niets aan de hand, maar zodra we even dit schild af kunnen doen breken we.

En dan is het prettig om dit te doen met andere mannen, die snappen hoe je je voelt, die weten hoe het is om dat schild 24/7 hoog te houden.

En vooral dat er niet gezegd wordt, waarom zeg je dat niet tegen mij (en hierop doel ik op het standaardantwoord van een vrouw)

- Wat betekent 'buidelen' voor jou? Hoe heb je dat ervaren?

22

Dit was het gelukkigste moment van de dag voor mij, en zo belangrijk voor de hechting jouw kindje krijgt op die momenten jou door je geur, je hartslag, je stem, je warmte, alles. Dit zorgt er voor dat hij of zij je gaat herkennen maar vooral vertrouwen.

Zoë is geboren in de zomer en ik droeg toen slippers, na ongeveer een week buidelen kreeg de verpleging door dat ik er aan kwam omdat de hartslag van Zoë omhoog ging als ze mijn slippers hoorde. Dit is wel het mooiste voorbeeld dat buidelen goed is voor de hechting en relatie met je kind.

²²Bron: <https://www.kleinekanjers.nl/5-redenen-voor-vaders-om-te-buidelen-met-hun-premature-baby/>

- Hebben jullie een taakverdeling gemaakt als ouders (als moeder, als vader)?

Ik geloof niet in een taakverdeling, je bent papa dus je doe alles. Bij ons was het geen verdeling, verschonen deed je gewoon als het nodig was, en het maakt niet uit of ik dat doe of mama, hetzelfde geldt voor in bad gaan of slapen. Er was maar 1 ding wat alleen ik doe, dat is nagels knippen, dat is omdat mijn vriendin dit eng vindt.

- Hebben jullie hulp in kunnen schakelen vanuit jullie familienetwerk? Op welke manier?

Vanuit mijn familie niet, mijn ouders waren toen al op een leeftijd dat dit te veel zou zijn, vanuit mijn schoonfamilie wel, daar was heel veel hulp. In het begin toen wij nog in het Ronald McDonald Huis²³ waren brachten ze elke dag eten voor ons mee, dan hadden wij meer tijd voor Zoë. Ook nu nog steeds past oma 2 dagen in de week op en kunnen we altijd een beroep op ze doen als dit nodig is.

- Hebben jullie professionele ondersteuning gehad (denk bijv. aan de Kleine Helden')? Hoe was dat voor jou/jullie?

Wij hebben aangeboden gekregen om na het verlaten van het ziekenhuis alle controles te mogen doen in Het Kleine Heldenhuis²⁴. Dit is een initiatief vanuit het St. Franciscus Gasthuis. Toen we daar waren bleek dat ze nog veel meer deden, je kan daar van alles doen met je kinderen (dansen, fysio, therapieën) maar ook ouderschapsondersteuning. Ze kijken mee bij het KDV²⁵, ze hebben psychologen waar je mee kan praten en

²³ <https://www.google.com/search?q=ronald+mcdonald+huis+rotterdam&rlz>

²⁴ <https://www.kansrijkestartnl.nl/praktijkverhalen/het-kleine-helden-huis>

²⁵ KDV: KinderDagVerblijf

lotgenotengroepen hulp²⁶ met PGB²⁷. Wel is dat alles op de moeders gericht, je ziet daar bijna nooit een vader naar binnen komen.

28

- Kwam vaderschap in de knel te zitten? (ervaringen op de afdeling neonatologie; bejegening/omgang met ouders vanuit de afdeling, door werk o.i.d.)

De eerste 7 weken hebben we op de NEO gelegen, daar heb ik niet meer dan lof voor iedereen, voor zover dat kan voel je je thuis bij deze mensen.

Bij de overgang naar de medium care ging het voor mij mis. Er was geen communicatie, de beademing werd zonder overleg of mededeling weer teruggezet op een hoger niveau terwijl hier afspraken over gemaakt waren. Daar was ik volledig het vertrouwen kwijt en voelde ik mij als vader (beschermer van je kind) volledig in mijn hemd gezet. Ik kan daar nu nog steeds boos over worden.

²⁶ Tijdens deze informatiesessie komen alle thema's aan bod zoals:

- Wat is prematuriteit en wat zijn de eventuele gevolgen (medisch en psychosociaal)
- Hoe om te gaan (met concrete tools) als je kind prematuur en / of dysmatuur is
- Waar op te letten bij prematuriteit / dysmaturiteit en de ontwikkeling van je kind
- De impact van prematuriteit / dysmaturiteit op de moeder en vader (medisch en psychosociaal)
- De impact van prematuriteit / dysmaturiteit op de familie en sociale omgeving
- Hoe kun je als familie of sociale omgeving de beste ondersteuning bieden
- Ruimte voor alle vragen (bron: <https://www.hetkleineheldenhuis.nl/ons-aanbod/>)

²⁷ PGB: PersoonsGebondenBudget

²⁸ Illustratie afkomstig van: <https://www.hetkleineheldenhuis.nl/>

- Welke afspraken heb jij gemaakt/kunnen maken met jouw werkgever t.a.v. afwezigheid en verlof?

In eerste instantie was er niet veel mogelijk. Ik wilde nog alleen mijn zorgverlof opnemen, dit was 2 keer 40 uur, voor de rest moest ik werken. In overleg met het ziekenhuis (St. Franciscus Gasthuis) moest ik mij 100% ziek melden in de laatste maand van het ziekenhuis. Dit heb ik ook gedaan. Uiteindelijk was dit voor mij de nekslag en hebben ze wel mijn contract verlengd maar ben ik na deze verlenging er uit gewerkt.

- Wat betekent Zoë nu voor jou?

Zoë is mijn wereld, ik probeer alles te doen voor haar, en wil alles aannemen van haar wat ze mij komt leren.

- Wat zijn jouw sterke kanten als vader?

Volgens mijn vriendin ben ik de beste papa die Zoë zich kan wensen. Zelf denk ik dat ik nog beter kan worden. Maar mijn sterkste kant is denk ik dat ik in haar geloof, ik als papa en wij als ouders hebben haar de vrijheid gegeven om te worden wie ze wil zijn. En soms is het moeilijk om die vrijheid te geven, maar daar moet je als papa boven staan, het gaat om je kind, en daar moet je in geloven.

- Hoe kijk je terug op ons gesprek? Wat heeft dat jou opgeleverd?

Ons eerste gesprek heeft veel los gemaakt over mezelf en hoe ik in de relatie sta met mijn familie, dat heeft heel veel voor me opgeleverd. Ik heb alles kunnen loslaten. Dat heeft voor mij geresulteerd in een stressvrij bezoek aan mijn moeder, en zelfs een hele leuke dag. Iets wat in de afgelopen 4 jaar niet meer is voorgekomen. En daar ben ik heel dankbaar voor.

- Heb je een advies voor andere (aanstaande) vaders?

Zoek andere mannen op, praat met hen over je problemen, over je gevoelens. Doe dit niet zomaar met iedereen, creëer of sluit bij een groep aan die dit ook willen doen.

Deze stap was voor mij ook moeilijk, je moet het immers alleen doen! Maar dat is niet zo. Het mooiste motto wat ik heb gehoord is van Jeroen²⁹ 'zelf doen maar niet alleen' je

²⁹ Jeroen | De Praktijkvader info_praktijkvader_nl@sp.e-act2.nl

hoeft niet te delen, soms is luisteren genoeg, dan weet je dat andere mannen dezelfde problemen hebben. Dus weet je gelijk dat je het niet alleen hoeft te doen.

- Wat geeft jou steun/veerkracht/houvast?

Mijn geloof in het Universum dat mij nooit meer zal geven dan ik aan kan en ik altijd om hulp kan vragen als ik het zelf niet meer zie. Dit geeft mij houvast.

De veerkracht vind ik in mijn dochter, die kan mij zo goed opvrolijken en laten zien dat de wereld niet draait om alles om ons heen maar vooral alles lekker klein houden, de wereld draait om jou en je gezin.

En steun krijg ik van mijn vriendin, en schoonfamilie. Maar ook een heel groot deel uit het contact met de andere vaders uit mijn vuurvader groep.

Mogen deze antwoorden gepubliceerd worden op mijn website (<https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>)?

Dit interview mag geplaatst worden onder alleen mijn voornaam Johan.

Literatuur/referenties/websites:

- Dahl, Roald (1975) – *Daantje de Wereldkampioen* – Utrecht: De Fontein.
- Jong, Jeroen de (2013) – *Hoe word je de vader die je wilt zijn? Van overleven naar sprankelen in 5 praktische stappen*. Verkrijgbaar als e-book.
- Jong, Shanna de (2020) – *Handboek Vroeggeboorte, voor ouders van prematuren. Informatie en tips uit de praktijk, wetenschappelijk onderbouwd* – Antwerpen/Utrecht: Kosm.s Uitg.; ISBN 978 90 21576435.
- Raadt B. de, (2018) – Rollercoaster in het kwadraat - **Nieuwsbrief 27 september 2018** - <https://www.ouderscentraal.nl/rollercoaster-in-kwadraat/>
- Raadt, B. de, (2018). 'Huidhonger' vraagt om betrokken vaders; *Vroeg, Vakblad over vroegsignalering en integrale vroeghulp* 35/2:4-5, zomereditie.
- RAADT, B. DE, H. DE MÖNNINK (2021) PSYCHOSOCIALE STRESSREDUCTIE. HET GENERALISTISCH SPECIALISME VAN SOCIAAL WERKERS; IN: VAKBLAD SOCIAAL WERK NR.5:22-25 (:3,4) OKT.; ISSN 2468-7456. Uitg. BSvL.

- Warren, I., C. Bond (2016, 3^e druk 2019). *Zorgen voor je baby op de couveuseafdeling. Handboek voor ouders* – ISBN 978-90-819955-2-8.

- <https://www.ouderscentraal.nl/indringend-boek-zet-aan-tot-nadenken-over-vaderrol/> recensie van het boek 'Daddycation', van Stephen van der Leij; **Redactie** 16 juli 2020. Recensie 'Daddycation, toegewijd vader zijn' door Bob de Raadt. NIEUWSBRIEF VAKBLAD VROEG, 21 JULI 2020 - NIEUWSBRIEF KENNISPLATFORM JONGE KIND.
- <https://www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php>
- <https://www.bobderaadt.nl/socialleverloeskunde.php>
- <https://www.bobderaadt.nl/vaderschap.php>
- <https://www.bobderaadt.nl/verloeskundeneonatologiegeboortezorg.php>
- <https://praktijkvader.nl/vadervuur>: **Vadervuur** – de training voor mannen die hun kinderen de beste vader gunnen.
- www.vadermagazine.nl

